

ISLAM I MUSLIMANI U PORTUGALU

Portugal se nalazi na zapadnom dijelu Europe, sa sjevera i istoka graniči sa Španjolskom, a sa juga i zapada Atlantskim oceanom, sa glavnim gradom Lisabonom. Površina zemlje iznosi 92.082 km² sa oko deset milijuna stanovnika. Početkom osmog stoljeća Portugal je pao pod muslimansku vlast, a osvojio ga je poznati islamski zapovjednik Musa ibn Nusajr, a dovršio njegov sin Abdul Aziz. Krajem prvog stoljeća hidžre skoro cijeli Portugal bio je pod muslimanskom vlašću. Muslimani su zbog prilagodljive klime naseljavali južne pokrajine, dok su sjeverna, brdovita područja naseljavali kršćani, koji će kasnije s tih područja napadati muslimane.

Za vrijeme muslimanske vlasti u Portugalu su živjeli brojni muslimanski znanstvenici, među njima i najveći istraživač i kartograf El-Idrisi, rođen u mjestu Šeleb. U svojoj knjizi napisanoj u čast kralja Rodžera Drugog, Idrisi kaže da su većina kršćanskog pučanstva u Portugalu govorili arapski jezik i njime se služili. U Portugalu je rođen i povjesničar i geograf Ibn Bessam Šentuvejni umro 1147. godine, pjesnik Ebu Velid el-Badži, poznati pjesnik Ibn Ammar el-Šair, Ebul Kasim el-Kajsi, poznati povjesničar Ebu Bekr Muhammed ibn Idris el-Farabi el-Alusi i drugi.

Kršćani su osvojili Portugal od muslimana 1147. godine pod zapovjedništvom Alfonsa Henrika koji se odmah potom proglasio kraljem. Međutim jug Portugala sa gradom Šelebom pao je u kršćanske ruke tek 1429. godine.

Ponovno doseljavanje muslimana u Portugal započelo je u prošlom dvadesetom stoljeću i to najprije iz portugalskih kolonija, iz Mozambika (prije se ta zemlja nazivala posjedom Musa-bega), iz Makaoa, iz Timura u Indoneziji, iz Gvineje Bisao, kao i iz nekih arapskih zemalja primjerice Egipta, Maroka, Alžira i drugih. Uglavnom su dolazili u potrazi za poslom ili na studije. Sa sobom su donijeli i svoju vjeru islam. Vrlo mali broj Portugalaca je prihvatio islam. Prema trenutnim podacima u Portugalu živi oko trideset tisuća muslimana. Prva islamska zajednica osnovana je daleke 1968. godine u Lisabonu pod imenom *Islamska zajednica Lisabon*. Na početku ova je zajednica muslimana iznajmila jedan stan u kome su klanjali namaze i sastajali se uglavnom subotom i nedjeljom u nastojanjima da očuvaju svoje vjerske običaje. Nakon što je zajednica narasla, a nakon brojnih zahtjeva Poglavarstvo Lisabona odobrilo je građevinsko zemljište za izgradnju mesdžida 1977. godine. Tako je nakon dugogodišnjeg čekanja i brojnih napora glavni portugalski grad dobio muslimansku bogomolju sastavljenu od mesdžida i islamskog centra 1985. godine.

Predsjednik Islamskog kulturnog centra je šejh Abdul Medžid Vekil, koji je ujedno i predsjednik Islamske zajednice u Portugalu. Pored džamije i islamskog centra u Lisabonu postoje još dvije džamije i 17 mesdžida, to jest prostora adaptiranih u mesdžide. Pored Lisabona mesdžidi postoje i u drugim gradovima: u Kvimbri, Filadokondi, Ivori i Portu. Porto je najstariji portugalski grad u kome postoji stalni tečaj za učenje Kur'ana napamet, te medresa u kojoj se izučava islam i arapski jezik. Godine 1995. otvorena je medresa koju pohađa 70 učenika i učenica, a koji se uglavnom školuju za imame i muallime, sa 7 nastavnika.

Muslimani u Portugalu izdaju i povremene islamske časopise na portugalskom jeziku, kao što je na primjer časopis *Islam* koga izdaje Islamske zajednica u Lisabonu, te časopis *El-Kalem*, kao i časopis *En-Nur* koga izdaje Islamska zajednica u gradu Larangiru.

Džamija i Islamski centar u Lisabonu